

Қе АҚ «Ұлттық балаларды оңалту орталығы»

ЖОБА

**«Логопедиялық компьютерлік технология Биологиялық кері
байланысты қолдану арқылы сөйлеу бұзылыстарын түзету және
компенсациялау»**

логопедтердің, мектепке дейінгі ұйымдардың, орта білім беру
ұйымдарының, түзету мектептерінің, оңалту орталықтарының, ПМПК
педагогтерінің біліктілігін арттыру курсының

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Дайындаған:

ҚеАҚ «Ұлттық балаларды оңалту орталығы»

Астана қ., 2026

МАЗМҰНЫ

Бөлім 1.	Жалпы ережелер	3
Бөлім 2.	Глоссарий	5
Бөлім 3.	Бағдарламаның тақырыбы	6
Бөлім 4.	Бағдарламаның мақсаты, міндеті және күтілетін нәтижелері	6
Бөлім 5.	Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны	7
Бөлім 6.	Оқу процесін ұйымдастыру	13
Бөлім 7.	Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету	13
Бөлім 8.	Оқу нәтижелерін бағалау	14
Бөлім 9.	Курстан кейінгі сүйемелдеу	15
Бөлім 10.	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	16
Қосымша 1	Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері	17

1-бөлім. Жалпы ережелер

Бағдарлама логопедтердің, мектепке дейінгі ұйымдардың, түзету мектептерінің, оңалту орталықтарының, ПМПК педагогтарының кәсіби қиындықтары мен қажеттіліктерін анықтау мақсатында жүргізілген сауалнама нәтижесінде айқындалған ең сұранысқа ие білімдер жиынтығын қамтиды. Педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттыру курсының жұмыс оқу жоспары келесі нормативтік-құқықтық актілердің ережелері мен талаптары негізінде әзірленген:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» заңы

2. Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 «Мүгедектігі бар балаларға әлеуметтік және медико-педагогикалық коррекциялық қолдау туралы» заңы

3. Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI «Педагог мәртебесі туралы» заңы

4. Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 13 сәуірдегі № 39 «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың әлеуметтік қорғауы туралы» заңы

5. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің міндетін атқарушысының 2023 жылғы 21 шілдедегі № 327 «Жоғары және кейінгі жоғары білім беру кадрларын даярлау бағыттарының классификаторын бекіту туралы» бұйрығы

Қазіргі заманғы технологиялардың бірі – биологиялық кері байланыс (БҚБ) компьютерлік әдісі. Оның мәні – арнайы құрылғылар мен бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы пациентті өзінің ағзасының физиологиялық функцияларын басқаруға үйрету. БҚБ технологияларын әзірлеу, өндіру және енгізумен «Биосвязь» ғылыми-өндірістік фирмасы айналысады, оның негізін қалаушы – А.А. Сметанкин.

БҚБ-логотерапиялық компьютерлік бағдарлама – ағзаның ішкі қорларын белсендіру арқылы физиологиялық дағдыларды қалпына келтіру немесе жетілдіруге бағытталған қазіргі заманғы оңалту әдісі. Бұл әдіс барысында арнайы техникалық құрылғылар (сыртқы кері байланыс тізбегі) арқылы адамға өзінің ағзасының белгілі бір функциясының жай-күйі туралы ақпарат беріледі. Бұрмаланған функция туралы объективті ақпарат ала отырып, пациент сол функцияны қалыпқа келтіретін жағдайды табуға және оны қайта жаңғыртуға үйренеді. Сеанс кезінде науқастың жүрек соғу жиілігі (ЖСЖ), жүректің тыныстық аритмиясы (ЖТА), бір минуттағы тыныс алу жиілігі (ТАЖ) тіркеліп, оған дыбыстық, көрнекі ойындық, сандық және графикалық сигналдар түрінде беріледі.

БҚБ-логопедия келесі функцияларды атқарады:

сөйлеудің параметрлерін (тыныс алу, дауыс күші, дыбыс ұзақтығы, сөйлеу ырғағы) объективті түрде тіркеуге мүмкіндік береді; сөйлеу бұзылыстарының деңгейін және оның түзету динамикасын анықтайды; дұрыс сөйлеу тынысын

қалыптастырады; дауысты түзетеді (күші, биіктігі, тембрі, тұрақтылығы); дыбыстарды қоюға және автоматтандыруға көмектеседі; сөйлеу қарқыны мен ырғағын реттейді; кекештену мен логоневроз көріністерін азайтады; бала немесе ересек адам өз сөйлеуін бақылауды үйренеді; кері байланыс арқылы (дыбыс → бейне/сигнал → түзету) өзін-өзі реттеу дағдысы қалыптасады; ойын түрлерін және көрнекі кері байланысты қолдану жаттығу процесін қызықты етеді; баланың және ата-ананың қатысу белсенділігін арттырады; сөйлеу мазасыздығын, эмоционалдық шиеленісті төмендетеді; сөйлеу мүмкіндіктеріне сенімділікті қалыптастырады.

Қазақстанда ерекше білім беруді қажет ететін тұлғалардың білім алуы білім беру жүйесінің басым бағыттарының бірі ретінде ресми түрде танылған. Білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қорғау, педагогтар мен отбасылар арасындағы ынтымақтастық маңызды трендке айналууда. Педагогтар мен ата-аналардың күш-жігерін біріктіретін бағдарламалар жақсы нәтижелер береді.

БҚБ-логопедия ерекше білім беруді қажет ететін балаларға психологиялық-педагогикалық қолдаудың маңызды компоненті бола алады, бейімделуді, әлеуметтенуді, эмоционалдық тұрақтылықты жақсартуға ықпал етеді. Ол «баланың қажеттіліктеріне сезімтал білім беру кеңістігі» қағидатына сәйкес, қауіпсіз әрі қолдаушы оқыту ортасын құруға көмектеседі. БҚБ-логопедия қолданылған түзету сабақтары баланың дұрыс сөйлеуді тезірек меңгеруіне ықпал етеді, оқыту процесін қызықты әрі тиімді етеді, сондай-ақ стрессті азайтып, қарым-қатынаста сенімділікті арттырады.

БҚБ-логопедиядағы заманауи әлемдік трендтер:

1. Цифрландыру және телемедицина

Қашықтықтан логопедиялық терапия үшін мобильді қосымшаларды және онлайн-платформаларды пайдалану.

Тыныс алу, артикуляция, дауысқа арналған виртуалды жаттықтырғыштар.

2. Нейротехнологиялар және нейрокері байланыс

Нейродинамикалық процестерге байланысты сөйлеу бұзылыстарын түзету үшін БҚБ интеграциясы.

3. Кешенді оңалту

БҚБ-ны логопедиялық массажбен, арт-терапиямен, тыныс алу гимнастикасымен үйлестіру.

БҚБ-ны көпсалалы көмек жүйесіне енгізу (логопед, дефектолог, нейропсихолог, дәрігер).

4. Ойындандыру және мотивация

Балалардың қызығушылығын арттыру үшін ойын интерфейстерін (геймификация) қолдану.

Анимациялармен, виртуалды кейіпкерлермен және жетістіктер үшін марапаттармен бағдарламалар. Мектепке дейінгі балаларда сөйлеу бұзылыстары қаупін анықтауға арналған БҚБ жүйелері.

5. Жасанды интеллектіні интеграциялау

Сөйлеу мен тыныс алу параметрлерін жасанды интеллект арқылы автоматты талдау.

Әлемдік тренд логопедиялық БҚБ-ны цифрлық, жекелендірілген, кешенді және ойындық әдістерге бағыттауда. Бұл әдістер сабақтарды қолжетімді, тиімді және қызықты етеді.

Өзірленген білім беру бағдарламасы (ББ) логопедия саласында теориялық және практикалық білімді нығайтуға ықпал етеді. Бұл оқу бағдарламасы инклюзивті ортада ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс істейтін педагогтарға ұсынылады.

2-бөлім. Глоссарий

Арнайы педагогика – педагогикалық білімнің құрамдас бір бөлігі болғанына қарамастан, көлемді ғылым саласы (латын тілінен аударғанда *specialis* – туыс, түр) деген мағынаны береді. Нақты түрдегі қабылданған анықтамасы, арнайы педагогика – мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға арнайы білім берудің теориясы мен технологиясын зерттейтін ғылым.

Арнаулы (түзету) білім беру мекемелері – мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға арналған білім беру мекемелері.

Арнаулы білім беру жағдайлары – мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға жалпы білім беру мен кәсіптік білім берудегі арнаулы оқыту мен тәрбие жағдайлары.

АСБ -аутистік спектрдің бұзылуы (ағылш. *autism spectrum disorder, ASD*; оның ішінде ескірген диагноздар: балалар аутизмі, ерте нәрестелік аутизм, атиптік аутизм, Каннердің аутизмі, жоғары функционалды аутизм, қосымша түсіндірулерсіз дамудың алғашқы бұзылуы, баланың ыдырауы және Аспергер синдромы 1:53) — нейроонтогенетикалық бұзылыс, яғни нәрестелік немесе балалық шақтағы психикалық дамудың бұзылуы, әлеуметтік өзара әрекеттесуді және қоғамдық байланыстарды бастау және қолдау қабілетінің тұрақты жетіспеушілігімен, сондай-ақ шектеулі мүдделермен және жиі қайталанатын мінез-құлық әрекеттерімен сипатталады.

ЕБҚЕ-бұл ерекше білім беруді қажет ететін.

Ойын терапиясы – педагог баланың жеке және эмоционалдық дамуын тежейтін психологиялық және әлеуметтік проблемаларды жеңуге көмектесу үшін ойынның емдік әсерлерін қолданатын психотерапияның бір түрі.

Ойын – бала әрекетінің ерекше түрі, ол оған өзінің эмоционалдық және әлеуметтік тәжірибесін жинақтауға, білім алуға және өзінде бар дағдыларды жетілдіруге мүмкіндік береді.

Инклюзивті білім беру (ағылш. *inclusion*-білім беруді, бірлесіп оқытуды қамтитын қосу) - қолда бар физикалық, зияткерлік, әлеуметтік, эмоционалдық, тілдік және басқа да ерекшеліктеріне қарамастан, әрбір адамға жалпы білім беру мекемелерінде оқуға мүмкіндік берілетін оқыту нысаны.

Коррекция – (лат. correction – түзеу) – балалардың психикалық және дене дамуының кемшіліктерін түзетуге немесе оның салдарын жеңілдетуге бағытталған педагогикалық шаралар жүйесі.

Психикалық дамуында тежелуі бар балалар – әдетте ұзақ уақытта әр түрлі себептегі науқастар салдарынан, түрлі созылмалы аурулардан, туа біткен және жүре пайда болған соматикалық жүйедегі ақаулардан, балалар неврозынан жапа шеккендер. Психикалық тежелген балаларды жан-жақты зерттеу 1960 жылдардан басталды: осы жылдары енгізілген міндетті орта білім беру жүйесіндегі өзгерістер, жалпы білім беретін мектептердің бағдарламаларының күрделенуі көптеген балалардың сабақ үлгерімін төмендетті. Тіптен кейбіреулері бағдарламаны игере алмайды, білім сапасы төмендей бастады.

3-бөлім. Бағдарламаның тақырыбы

Қазіргі уақытта инклюзивті қоғам саласындағы педагогтердің, мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің, оңалту орталықтарындағы логопедтердің, орта білім беру ұйымдары, түзету мектептері, ПМПК-ның негізгі міндеттері: білім беру ұйымдарында арнайы білім беруді реттейтін нормативтік құқықтық актілерді зерделеу; ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен логопедтердің жұмыс жасай білуі мен дағдылары; логопедияда қолданылатын әдістермен танысу; әртүрлі бұзылулары бар балалардың ата-аналарына арналған кеңестер мен ұсыныстар.

Логопедиялық BOS (биологиялық кері байланыс) жаңалығы келесідей:

1. Инновациялық тәсіл: BOS компьютерлік технологиясын сөйлеу функцияларын өзін-өзі реттеу процесіне баланың белсенді қатысуына бағытталған заманауи және жоғары тиімді логопедиялық түзету құралы ретінде қолдану.

2. Кешенді түзету: логопедиялық сабақтардың құрылымына БОС-технологияларды интеграциялау сөйлеу саласына ғана емес, сонымен қатар ілеспе психофизиологиялық көрсеткіштерге (тыныс алу, бұлшықет тонусы, артикуляциялық моторика) әсер етуге мүмкіндік береді.

3. Процесті даралау: BOS технологиясы Әр баланың сөйлеу даму деңгейіне сәйкес параметрлер мен түзету міндеттерін таңдауға мүмкіндік береді, бұл сабақтың мотивациясы мен тиімділігін арттырады.

4. Нәтижелерді объективті бақылау: компьютерлік бағдарлама визуалды және цифрлық көрсеткіштер арқылы сөйлеу мінез-құлқындағы өзгерістер динамикасын бақылауға мүмкіндік береді.

Бағдарлама кәсіби қиындықтар мен қажеттіліктерді, инклюзивті қоғам саласындағы педагогтарды, мектепке дейінгі ұйымдардың, түзету мектептерінің педагогтарын, оңалту орталықтарының ойын терапевттерін сұрау арқылы анықталатын ең сұранысқа ие білім кешенін ұсынады.

4-бөлім. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты – сөйлеу бұзылысы бар балаларға логопедиялық көмек көрсету, биологиялық кері байланыс (БОС) әдісін қолдану арқылы сөйлеу бұзылыстарын түзету және өтеу. Бұл әдіс оңтайлы сөйлеу тынысын, жүректің тыныстық аритмиясының ең жоғары көрсеткішін және тыныс алу жиілігінің ең төмен көрсеткішін қалыптастыруды қамтамасыз етеді.

Бағдарламаның негізгі міндеттері: бастауыш мектеп жасындағы балалардың сөйлеу бұзылыстарын түзету және өтеу; балалардың денсаулығын сақтау және нығайту; балалардың заманауи компьютерлік технологияларға қызығушылығын дамыту; дұрыс сөйлеу (диафрагмалық) тынысын қалыптастыру; оқу бұзылыстары бар балаларды тәрбиелеп отырған ата-аналардың психологиялық-логопедиялық құзыреттілігін қалыптастыру; білім беру ұйымдарында арнайы білім беруді реттейтін нормативтік құқықтық актілерді зерделеу; ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оңалтудағы БОС-логопедтің рөлі туралы түсініктерді кеңейту; БОС-логопедиялық қызметті ұйымдастырудың заманауи тәсілдерімен және логопедия саласында қолданылатын басқа да әдістермен таныстыру.

Курс аяқталғаннан кейін инклюзивті ортада ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагогтер: арнайы білім беру саласындағы нормативтік құқықтық актілерді біледі; ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оңалтудағы БОС-логопедияның маңыздылығын, ерекшеліктері мен рөлін түсінеді; баланың мүмкіндіктерін ескере отырып, тыныс алу жаттығуларын дұрыс орындауды және орындауға үйретуді меңгереді; БОС-логопедияда қолданылатын әдістерді игереді, компьютерлік тренажердің жұмысымен танысып, оны тәжірибеде қолданады; ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарына БОС-логопедтің ұсыныстары туралы ақпарат беріледі, дұрыс диафрагмалық тыныстың маңызын және оның сөйлеу бұзылыстарын түзетудегі рөлін түсіндіреді.

5-бөлім. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарламаның мазмұны мақсаттар мен міндеттерге сәйкес келетін кәсіби білім мен дағдыларды дамыту үшін 4 модульді әзірлеуді қарастырады:

- 1) нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету;
- 2) компьютерлік жаттықтырушы БОС логопедиялық әртүрлі сөйлеу бұзылыстарын түзетуге бағытталған медициналық-психологиялық жұмыс. БОС-логопедиялық компьютерлік тренажердың құрылымымен және мазмұнымен таныстыру.
- 3) сөйлеу қабілеті бұзылған балаларға арналған БОС логопедиялық сабақтарының мазмұны мен құрылымы. Жеке сөйлеу карталарын құру.
- 4) диафрагмалық –релаксациялық тыныс алу техникасы BOS das көмегімен

DRD дұрыс диафрагмалық тыныс алудың презентациясы.

5) ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарына арналған кеңестер мен ұсыныстар.

1-Модуль. Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету

Бұл модульде логопедияның педагогикалық кадрларының нормативтік-құқықтық құжаттарына талдау жасалады. Нормативтік құқықтық актілердің негізгі ережелері мен талаптары:

1.Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» заңы

8-бап «Білім беру саласындағы мемлекеттік кепілдіктер», 15-бап «Арнайы білім беру», 51-бап «Педагог қызметкерлердің құқықтары, міндеттері және жауапкершілігі». 8-бап барлық азаматтардың білім алуға құқығына мемлекеттік кепілдіктерді бекітеді, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды қамтиды, сондай-ақ оларды оқыту үшін арнайы жағдайлар жасауды көздейді. 15-бап ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар үшін олардың психофизикалық даму ерекшеліктерін ескере отырып, арнайы білім беруді ұйымдастыруды айқындайды және арнайы білім беру бағдарламалары мен түзету технологияларын қолдануды қарастырады. 51-бап педагогтің оқыту нысандарын, әдістері мен құралдарын таңдауға құқығын белгілейді, сондай-ақ білім беру сапасын қамтамасыз ету және кәсіби біліктілігін арттыру міндетін жүктейді. *Бағдарламаға байланысы:* курс педагогтардың кәсіби құзыреттерін дамытуға, шектеулі сөйлеу-қозғалыс мүмкіндіктері бар балалардың коммуникативтік қабілеттерін қалпына келтіру және дамытуға бағытталған, осы заңның талаптары аясында жүзеге асырылады. Заң инновациялық оқу әдістері мен коррекциялық жұмыстарды енгізуге, оның ішінде компьютерлік БОС технологиясын пайдалануға құқықтық негіз береді.

2. Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 «Мүгедектігі бар балаларға әлеуметтік және медико-педагогикалық коррекциялық қолдау туралы» заңы.

4-бап «Баланың құқықтарының негізгі кепілдіктері», 15-бап «Баланың білім алуға құқығы», 19-бап «Мүмкіндігі шектеулі баланың құқықтары». 4-бап баланың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғаудың мемлекеттік кепілдіктерін белгілейді. 15-бап әрбір баланың білім алуға құқығын бекітеді және мемлекетке, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі балалар үшін де, білім беру қызметтерінің қолжетімділігін қамтамасыз ету міндетін жүктейді. 19-бап мүмкіндігі шектеулі балалардың толыққанды өмір сүруіне, дамуына, білім алуына және оналту көмегін алуына жағдай жасауды көздейді. *Бағдарламаға байланысы:* курс заң талаптарына сәйкес келеді, себебі ол педагогтардың кәсіби құзыреттерін дамытуға, мүгедектігі бар балаларға білікті логопедиялық және коррекциялық-дамыту көмек көрсетуге бағытталған, соның ішінде БОС әдісін қолдану арқылы.

3. Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI «Педагог мәртебесі туралы» заңы.

7-бап «Педагогтің құқықтары», 8-бап «Педагогтің міндеттері». 7-бап педагогтің біліктілігін арттыруға, кәсіби дамуға, сондай-ақ оқыту әдістері мен технологияларын таңдауға құқығын бекітеді. 8-бап педагогтің білім беру процесінің сапасын қамтамасыз ету, кәсіби стандарттарды сақтау және өзінің кәсіби шеберлігін үнемі жетілдіру міндетін белгілейді. Аталған заң педагогтің әлеуметтік мәртебесін арттыруға және оның кәсіби өсуіне жағдай жасауға бағытталған. *Бағдарламаға байланысы:* курс педагогтардың үздіксіз кәсіби дамуына, компьютерлік БОС әдістемесін қоса алғанда заманауи коррекциялық-дамыту технологияларын меңгеруіне бағытталған, бұл педагогикалық практикада инновацияларды енгізу және біліктілікті арттыру туралы заң талаптарына толық сәйкес келеді.

4. Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 13 сәуірдегі № 39 «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың әлеуметтік қорғауы туралы» заңы.

5-бап «Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғаудың негізгі қағидаттары», 15-бап «Білім алуға қолжетімділікті қамтамасыз ету», 23-бап «Мүгедектігі бар адамдарды оңалту». 5-бап мүгедектігі бар адамдардың құқықтары мен мүмкіндіктерінің теңдігі және оларды қоғамға кіріктіру қағидаттарын бекітеді. 15-бап жеке қажеттіліктері мен денсаулық жағдайын ескере отырып, білім алу үшін жағдай жасауды кепілдік етеді. 23-бап функцияларды қалпына келтіруге және дамытуға, сондай-ақ әлеуметтік бейімдеуге бағытталған медициналық, әлеуметтік және педагогикалық оңалту іс-шараларының кешенін жүргізуді көздейді. *Бағдарламаға байланысы:* курс заң талаптарын іске асыруға ықпал етеді, себебі ол шектеулі сөйлеу-қозғалыс мүмкіндігі бар балалармен жұмыс істейтін педагогтардың кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған, сапалы коррекциялық және логопедиялық көмек көрсетуді қамтамасыз етеді, соның ішінде компьютерлік БОС технологиясын пайдалану арқылы.

5. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің міндетін атқарушысының 2023 жылғы 21 шілдедегі № 327 «Жоғары және кейінгі жоғары білім беру кадрларын даярлау бағыттарының классификаторын бекіту туралы» бұйрығы

1-тармақ Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағыттарының сыныптауышы бекітіледі. 2-тармақ Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары білім беру бағдарламаларын Сыныптауышқа сәйкес әзірлеуді және іске асыруды қамтамасыз етеді. 3-тармақ Осы бұйрықтың орындалуын бақылау уәкілетті органның тиісті құрылымдық бөлімшесіне жүктеледі. *Бағдарламаға байланысы:* курс шектеулі сөйлеу-қозғалыс мүмкіндігі бар балалардың коммуникативтік қабілеттерін қалпына келтіру және дамыту саласында педагогтардың кәсіби құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған, педагогикалық ғылымдар және арнайы (инклюзивті)

білім беру саласындағы даярлау бағыттарына сәйкес келеді. Курс бағдарламаны іске асыру мемлекеттік жоғары және кейінгі жоғары білім беру кадрларын даярлау бағыттарына сәйкес мамандардың кәсіби құзыреттерін дамытуға мүмкіндік береді.

2-Модуль. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оңалтудағы логопедтің рөлі

Бұл модульде БОС логопедия саласындағы жалпы білім көрсетіледі, түрлері қарастырылады-БОС логопед ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оңалтуда шешуші рөл атқарады, өйткені ол сөйлеуді түзетуді өзін-өзі реттеуді, мотивация мен сенімділікті дамытумен біріктіреді, баланың сәтті әлеуметтенуі мен бейімделуін қамтамасыз етеді.

3-Модуль. Бос логопедтің қызметін ұйымдастырудың заманауи тәсілдері

Бұл модульде сөйлеу қабілеті бұзылған балаларға дербестендірілген, ынталандыратын және ғылыми негізделген көмек көрсете отырып, сөйлеуді, нейротехнологияларды және цифрлық шешімдерді түзетуде БОС-логопедияның заманауи әдісі қалай тиімді жұмыс істейтіні қарастырылады.

4-Модуль. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарына арналған кеңестер мен кеңестер

Бұл модульде оңалту жұмысындағы «Отбасылық жұмсақ мектеп» әдісінің маңыздылығы туралы ақпарат алынады, «Отбасылық жұмсақ мектеп» әдісінде қолданылатын құралдармен танысады, ОР бар ата-аналар үшін «Аналар мектебін» қалай дұрыс ұйымдастыру керектігін біледі.

Бағдарламаның Тақырыбы:

№	Сабақтың тақырыбы	Теориялық сабақтар	Практикалық жұмыс	Барлығы	Өткізу түрі
1	2	3	4	5	6
1-Модуль. Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету					

Оқытудың күтілетін нәтижелері: педагог кадрлардың кәсіби құзыреттілігін арттыру есебінен білім сапасын реттейтін мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын білу.					
1.1	Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» заңы	1	1	2	Слайд-презентация
1.2	Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 «Мүгедектігі бар балаларға әлеуметтік және медико-педагогикалық коррекциялық қолдау туралы» заңы	1	1	2	Слайд-презентация
1.3	Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI «Педагог мәртебесі туралы» заңы	1	1	2	Слайд-презентация
1.4	Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 13 сәуірдегі № 39 «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың әлеуметтік қорғауы туралы» заңы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің міндетін атқарушысының 2023 жылғы 21 шілдедегі № 327 «Жоғары және кейінгі жоғары білім беру кадрларын даярлау бағыттарының классификаторын бекіту туралы» бұйрығы	1	1	2	Слайд-презентация
Барлығы:		8 сағ			
2-Модуль. Сөйлеудің әртүрлі бұзылыстарын түзетуге бағытталған медициналық-психологиялық жұмыстарға арналған компьютерлік логопедиялық БОС тренажері.					
Оқытудың күтілетін нәтижелері: Логопедиялық білімдерін көрсетеді. Биологиялық кері байланыс әдістері мен тәсілдерін біледі. Сөйлеу үлгісін дұрыс құруды біледі.					
2.1	Бос логопедтің пайда болу тарихын біледі	1	1	2	Лекция, Сұрақ-жауап
2.2	Әдістер мен әдістерді анықтайды	2	2	4	Презентация, сұрақ-жауап

2.3	Сөйлеу картасын қалай жасау керектігін біледі БОС бағдарламасына (сөйлеу банкінен)	1	1	2	Презентация, сұрақ-жауап
Барлығы:		8 сағ			
3-Модуль. Сөйлеу қабілеті бұзылған балаларға арналған БОС логопедиялық сабақтарының мазмұны мен құрылымы.					
<i>Оқытудың күтілетін нәтижелері: Оқыту нәтижесі: Бос логопедиялық заманауи технология бойынша жұмыс бағдарламасын оқиды.</i>					
3.1	БОС логопедиялық процедурасының әдістемесін біледі.	2	4	6	Презентация
3.2	Қазіргі заманғы компьютерлік технология туралы білімді көрсетеді БОС логопедиялық	2	4	6	Презентация
3.3	Науқас үшін жеке сөйлеу үлгілерін жасау бойынша білімді көрсетеді.	2	4	6	Презентация
3.4	БОС логопедия сабақтарының міндеттерін біледі. БОС логопедия бойынша практикалық сабақтың негізгі кезеңдерін анықтайды. Бос логопедиялық сабақтарға балаларды іріктеу критерийлерін анықтайды	2	4	6	Презентация
3.5	Сөйлеу тыныс алу техникасын және сөйлеуді түзетуді біледі. БОС HR (жүрек соғу жиілігі) das (тыныс алу жүрекитағының бұзылуы) ВН (тыныс алу жиілігі)негізгі көрсеткіштерін біледі	2	4	6	Презентация
Барлығы:		30сағ			
4-Модуль. Диафрагматикалық релаксациялық тыныс алу техникасы (ДРТ)					
<i>Оқытудың күтілетін нәтижелері: БОС логопедиялық компьютерлік тренажермен сөйлеу тынысын зерттейді. Іштің тыныс алу техникасы. Кесте бойынша салыстырмалы нәтижелер.</i>					
4.1	Дұрыс тыныс алу жаттығуларын көрсетеді	3	3	6	Презентация
4.2	Диафрагмамен тыныс алуды көрсетеді.	3	3	6	Презентация
4.3	Тыныс алу бұзылыстары бар науқастарды тексереді және диагностикалайды.	3	3	6	Презентация

4.4	БОС логопедиялық диафрагмалық тыныс алуы қалыптастыру тиімділігі.	3	3	6	Презентация
4.5	ДАС ЧД көрсеткіштерін А. А. Сметанкиннің денсаулық паспорты 8-кестемен салыстырады.	3	3	6	Презентация
Барлығы:		30ч			
Жобаны қорғау		2			
Қорытынды бақылау		2			
Барлығы:		80ч			

6-бөлім. Оқу процесін ұйымдастыру

Біліктілікті арттыру курстары білім беру бағдарламаларын әзірлеуді, келісуді және бекітуді, сондай-ақ педагогтердің қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді және білім беру бағдарламаларының тиімділігіне мониторингті, біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру мен өткізуді регламенттейтін Ережеге сәйкес ұйымдастырылады:

- 1) еңбек қызметінен қол үзбей (оның ішінде қашықтықтан оқыту тәсілімен);
- 2) жалақысын сақтай отырып, еңбек қызметінен қол үзіп (оның ішінде қашықтықтан оқыту тәсілімен);
- 3) аралас (қашықтықтан оқытуды қолдана отырып, күндізгі).

Курсты өткізу кезеңінде жеке дәрістер оқуға және практикалық сабақтарды жүргізуге ұйым әдіскерлерді, педагогтарды, білім беру ұйымдарының басшыларын, практикаларды, өндірістік кәсіпорындардың мамандарын, өңірлік кәсіпкерлер палаталарының, жұмыс берушілер қауымдастықтарының өкілдерін тартады.

Оқу процесі оқу жоспарымен, жылдық кестемен, ұйымның сабақ кестесімен реттеледі.

Курстың ұзақтығы: 80 сағат

Біліктілікті арттыру курсының оқу процесін ұйымдастыру шарттары:

- 1) белгіленген оқу жоспарына, сабақ кестесіне сәйкес оқуға;
- 2) оқу тәртібі мен мінез-құлық нормаларын сақтауға, оның ішінде профессор-оқытушылар құрамына және басқа да білім алушыларға құрмет көрсетуге, олардың ар-намысы мен қадір-қасиетіне қол сұғпауға;
- 3) біліктілікті арттыру курсының кестесіне сәйкес барлық сабақтардың кемінде 80% - қатысуға;
- 4) алынған ең жоғары балдың кемінде 50% көлемінде қорытынды тестілеуден өтуге міндетті.

7-бөлім. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

НАО «Национальный центр детской реабилитации»

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету әдістемелік ұсынымдардың мынадай құрылымын қамтиды:

- 1) дәріс кешені:
 - дәріс тезистері
 - иллюстрациялық материал
 - әдебиет
 - бақылау сұрақтары (кері байланыс).
- 2) практикалық сабақтар:
 - мақсат
 - оқыту міндеттері
 - тақырыптың негізгі сұрақтары
 - түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу үшін оқытудың негізгі нысандары/әдістері/технологиялары
 - әдебиет
 - бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).
- 3) өзіндік жұмыс:
 - тапсырмалар
 - орындау/ бағалау нысаны (реферат, презентация, тапсырмалар, тесттер,
 - тапсыру мерзімі
 - әдебиет
 - бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).

8-бөлім. Оқу нәтижелерін бағалау

Оқыту нәтижелерін бағалау жобаны қорғау, тестілеу нысанында жүргізіледі (1-қосымша).

Жобаны қорғау жеке жұмыс түрінде өтеді. Әр тыңдаушы өз жобасын дайындайды.

Өзіндік жұмыс барысында тыңдаушылар қызметті жоспарлауды, ұйымдастыруды және талдауды көздейтін жеке тапсырманы орындайды.

Қорытынды тестілеу біліктілікті арттыру курстары бағдарламасының мазмұны бойынша сұрақтарға жауаптарды қамтиды. Қорытынды тестілеу үшін ең жоғары балл - 100 балл, ең аз - 50 балл.

50 және одан көп балл алған тыңдаушыға сертификат беріледі. Әйтпесе, біліктілікті арттыру курсы тыңдау туралы анықтама беріледі.

Сертификат алмаған тыңдаушылардың мүмкіндігі бар:

- 1) жылына бір реттен артық емес білімді қайта бағалауға;
- 2) тыңдаушылардың келесі ағымымен білімді қайта бағалауға;
- 3) ағымдағы жыл ішінде дәлелді себептермен бір ағыннан екінші ағынға ауыстыруға құқылы.
- 4) растайтын құжаттарды ұсына отырып, дәлелді себеппен үзілген курсты

аяқтауға құқылы.

Біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасына сәйкес қорытынды бағалаудан сәтті өткен тыңдаушыларға тақырып пен сағат көлемі көрсетілген біліктілікті арттыру курстарының тақырыбы бойынша сертификат беріледі

9-бөлім. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу білім беру бағдарламаларын әзірледі, келісуді және бекітуді, сондай-ақ педагогтердің қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді және білім беру бағдарламаларының тиімділігіне мониторингті, біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру мен өткізуді регламенттейтін ережеге сәйкес ұйымдастырылады.

Курстан кейінгі қолдаудың мазмұны біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламаларының мақсаттарымен, міндеттерімен және күтілетін нәтижелерімен анықталады.

Педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді жүргізу нысандарына мыналар жатады:

1) тыңдаушыларға олардың педагогикалық, зерттеу және рефлексивті қызметінде әдістемелік, консультациялық көмек көрсету;

2) педагогикалық және зерттеу қызметінің нәтижелерін жариялауды дайындауда консультациялық көмек көрсету;

3) педагогтердің кәсіби қоғамдастықтарының жұмысын ұйымдастыру және қолдау, оның ішінде тәжірибе алмасу жөніндегі іс-шараларды (конкурстар, конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер және басқа да білім беру іс-шаралары) өткізу.

Курстан кейінгі сүйемелдеу нәтижелерін талдау және білім беру бағдарламаларының тиімділігіне мониторинг үш жылда кемінде 1 (бір) рет жүргізіледі.

10-бөлім. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер тізімі:

1.Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III ҚРЗ «Білім туралы» Заңы;

2.Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 «Мүмкіндігі шектеулі балаларға әлеуметтік және медико-педагогикалық түзеу көмегі туралы» Заңы;

3.Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2023 жылғы 24 қазандағы № 544 және Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің

НАО «Национальный центр детской реабилитации»

2023 жылғы 24 қазандағы № 322 бірлескен бұйрығы;

4.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» бұйрығы (өзгерістер мен толықтырулармен бірге);

5.Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің м.а. 2023 жылғы 21 шілдедегі № 327 «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру кадрларын даярлау бағыттарының классификаторын бекіту туралы» бұйрығы.

6. Сметанкин А.А., Сметанкина С.И., Тихомиров П.Н., Маркович Н.Н., Мартынова О.В., Черемных Н.И., Пастушенко Л.И., Гвоздев Е.В. «Оздоровительная дыхательная гимнастика с использованием метода биологической обратной связи в школьно-дошкольных учреждениях».

Қосымша әдебиеттер тізімі:

1.Методические рекомендации для медицинских и педагогических работников школьно-дошкольных учреждений, реализующих программы оздоровления.

2. СПб.: Изд-во НИИХ СПбГУ, 2003. Сметанкин А.А. «Здоровье на 5+» СПб.: «Биосвязь», 2007. – 160 с.

3. Сборник статей «Общие вопросы применения метода БОС»СПб.: ЗАО«Биосвязь», 2008

4. Интернет ресурсы: <http://logoportal.ru/ispolzovanie-metoda-bos/.html>

Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері

Өзіндік жұмысты бағалау критерийлері:

Курстың даму деңгейін анықтау үшін келесі параметрлер қолданылады:

- 1) оқытылатын модуль бойынша оқу материалының мазмұнын игеру;
- 2) зерттелетін материалды практикалық қолдану;
- 3) ақпаратты талдау және синтездеу;
- 5) қорытынды жасай білу.

Тыңдаушылардың өзіндік жұмысты орындау бойынша білімдерін бағалау балдарды бес балдық жүйеге ауыстыру арқылы жүзеге асырылады:

- 1) «Өте жақсы»: 9-10 балл (85-100%);
- 2) «Жақсы»: 7-8 балл (75-84%);
- 3) «қанағаттанарлық»: 5-6 балл (50 - 74%).

Жобаны бағалау критерийлері

Курстың даму деңгейін анықтау үшін келесі параметрлер қолданылады:

- 1) жобаның негіздемесі;
- 2) жобалық идеяның креативтілігі;
- 3) жобаны іске асыру жоспары;
- 4) алған білімдерін көрсету;
- 5) әлеуетті нәтижелілік.

Жобаның құрылымы

Бір жобалық тақырыпта 4-5 тыңдаушыдан тұратын топ жұмыс істейді. Әр топ өз жобасын дайындайды.

Жоба келесі құрылымдық элементтерден тұрады:

1) титул парағы (ұйымның атауы, әзірлеушінің Т.А. Ә., жылы, қаласы көрсетіледі).

2) Мазмұны (Кіріспе, Негізгі бөлім, қорытынды, қосымша).

3) кіріспе (тандалған тақырыптың өзектілігі, жұмыстың мақсаттары мен міндеттері, негізгі проблеманы тұжырымдау және қысқаша сипаттау негіздемесі беріледі).

4) Негізгі бөлім (кіріспеде қойылған мәселе ашылады, қолда бар тиімді практиканың көздері мен материалдарында жобалық идея баяндалады, жобаны іске асырудың іс-қимылдары (кезеңдері) жоспарланады, жобаны бағалау критерийлері, көрсеткіштері, индикаторлары және оның болашақ дамытушы, оқытушы, қалыптастырушы әсері айқындалады.

5) қорытынды (жобаның тәуекелдері тіркеледі, жалпылау жасалады немесе зерттеу нәтижелерін нақты пайдалану бойынша практикалық ұсынымдар беріледі).

6) пайдаланылған көздердің тізімі.

НАО «Национальный центр детской реабилитации»

7) қосымшалар (қажет болған жағдайда).

8) слайд түріндегі Презентация.

Жобаны бағалау критерийлері:

- 1) жобаның негіздемесі;
- 2) жобалық идеяның креативтілігі;
- 3) жобаны іске асыру жоспары;
- 4) алған білімдерін көрсету;
- 5) әлеуетті нәтижелілік.

Жобаның бағалау парағы

	Критерийлер	Ұпайлар	Пікірлер орны
1	Зерттеу мәселесін тұжырымдау		
2	Қойылған проблемалардың, мақсаттар мен міндеттердің сәйкестігі		
3	Жобада инновациялық тәсілдерді қолдану жаңалық		
4	Жобаны іске асыру кезеңдерінің құрылымдылығы логика, жүйелілік, толықтық		
5	Педагогикалық мәселелерді шешу үшін ойындарды қолданудың орындылығы		
6	Жобаны іске асырудың перспективалылығы Нәтижелерді тарату		
	Ұпай саны		

Жобалық жұмыстың тұсаукесерін бағалау үшін келесі критерийлер бөлінеді:

0 балл-іске асырылмаған;

1 балл – ішінара іске асырылды;

2 балл-толық іске асырылды.

Жоба бойынша ең жоғары балл саны-12 балл.

Жұмыс үшін балл сомаларын дәстүрлі бағалау нормаларына аударуды келесі схема бойынша жүзеге асыруды ұсынамыз:

«5» (өте жақсы) бағасы 11-12 балл сомасына қойылады.

«4» ұпайы (жақсы) 8-10 баллға сәйкес келеді.

«3» (қанағаттанарлық) балл 6-7 балл сомасына сәйкес келеді.

Тестілеуді бағалау критерийлері

	Модульдердің атауы	Сағат саны	Сұрақтар саны
1.	Модуль1. Нормативтік-құқықтық	8	4

НАО «Национальный центр детской реабилитации»

	қамтамасыз ету		
2.	Модуль2. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оңалтудағы ойынтерапевтінің рөлі	25	15
3.	Модуль3.Ойын әрекетін ұйымдастырудың заманауи тәсілдері.	25	15
4.	Модуль4. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарына арналған кеңестер мен ұсыныстар.	18	10
5.	Қорытынды тестілеу	4	
	Барлығы	80	46

Ұпайларды (Балдарды) бағалау шкаласы

баға	Орындалу шегі%	Балдар (ұпайлар)
5	90%-100%	29-35
4	75-89%	23-28
3	50-74%	15-22
2	50% аз емес	20 балдан аз емес